

Inger Skaunfelt og Thomas Gleditsch
Yngvesvei 17
3216 Sandefjord

Deres ref

Vår ref
13/3612

Dato
04.11.2014

Klage på dispensasjonssøknad for persontransport med helikopter i Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene og Frafjordheiene landskapsvernområde

Departementet har i brev av 29. oktober 2013 fra Miljødirektoratet mottatt tilråding i ovennevnte klagesak.

Saken gjelder klage på søknad om bruk av helikopter i Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene og Frafjordheiene landskapsvernområde. Verneområdestyret avslo den delen av søknaden som gjaldt persontransport av Øyvind Skaunfelt for rypejakt, og vedtaket ble påklaget. Klima- og miljødepartementet opprettholder verneområdestyrets vedtak.

Bakgrunn

Inger Skaunfelt og Thomas Gleditsch søkte om dispensasjon til helikoptertransport i Setesdal Vesthei – Ryfylkeheiene og Frafjordheiene (SVR) landskapsvernområde 22. april 2013. Søknaden gjaldt to turer for transport av materialer, brensel, utstyr og proviant til hytta, samt transport av søppel, avfall og tomgods. Det ble i tillegg søkt om dispensasjon til to turer for persontransport i forbindelse med rypejakten for 2013. Sistenevnte gjaldt søknad for Øyvind Skaunfelt som har bruksrett til hytta, er 82 år og har astma. Søknaden ble begrunnet med at vedkommende har et sterkt ønske om å oppleve rypejakt og besøke sitt mangeårige sted i fjellet. Ettersom turen inn til hytta er på 6-7 timer, er helikoptertransport eneste mulighet for å komme seg inn dit sommerstid.

Nasjonalsparkstyret for SVR ga 11. juni 2013 tillatelse til bruk av helikopter for frakt av materialer og lignende, men avslo persontransport til rypejakt. Styret viste til at det ikke er hjemmel i verneforskriften til slik persontransport. Avslaget ble påklaget, og vernestyret behandlet saken på nytt etter naturmangfoldloven § 48, men kom til at persontransport ikke

var et tilfelle som falt inn under bestemmelsen og opprettholdt derfor avslaget.

Klage

Tenden advokatfirma ANS påklaget vedtaket på vegne av søker den 17. juli 2013. I klagen hevdes det at vernestyret tar feil når det vises til at det ikke er hjemmel i verneforskriften til å gjøre unntak for persontransport. Klager mener slik hjemmel finnes i verneforskriften kap VI, ved at det kan gjøres unntak i *særskilde tilfelle når det ikke strir mot føremålet med vernet*.

Det vises til at søkerens helse og alder gjør at han ikke kommer seg til hytta til fots, han har langvarig tilknytning til stedet fra før området ble vernet og vedkommende har lagt ned mye innsats til fordel for naturmangfoldet i området gjennom jakt og fiske. I tillegg vises det til at det ikke er villreintrekk, registrerte prioriterte arter eller utvalgte naturtyper i området. Det er også få eiendommer i nærheten av søkers hytte, og det hevdes derfor at det antagelig ikke kommer noen særlig flere søknader om helikoptertransport.

Miljødirektoratets tilråding

Miljødirektoratet ga i brev av 29. oktober 2013 en faglig vurdering av saken der det anbefales at verneområdestyrets vedtak blir opprettholdt, ettersom det ikke er hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 for persontransport til rypejakt. Det er vist til at motorferdsel i utmark er forbudt, men at det kan dispenseres fra forbudet til spesielle nødvendige formål. Persontransport inngår ikke som et av disse unntakene i verneforskriften og søknaden må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonshjemmelen i naturmangfoldloven § 48.

Direktoratet viser til lovens forarbeider som presiserer at det bare er i helt spesielle tilfeller det skal kunne åpnes for dispensasjon etter bestemmelsen. Det er ingen som har krav på dispensasjon selv om vilkårene er oppfylt, og alder og dårligere helse kan uansett ikke sies å være innenfor det § 48 har ment å omfatte. Det er lagt vekt på at forvaltningsplanen sier det ikke skal gis dispensasjon av persontransport av noe slag ettersom dette kan gi uheldige presedensvirkninger og uthule praksisen. Direktoratet viser til at det at man blir gammel og får sviktende helse ikke kan gi grunnlag for dispensasjon, da dette vil kunne omfatte mange. Det er i juridisk teori antatt at det kan være grunnlag for dispensasjon for funksjonshemmede med en nær tilknytning til et område, men svekket helse som følge av alderdom regnes ikke som funksjonshemming i slike saker.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klagen gjelder den del av søknaden som omhandler persontransport. Tillatelsen til transport av utstyr er ikke påklaget, og vil derfor ikke bli nærmere behandlet her.

Utgangspunktet er at motorferdsel i utmark er forbudt. Det følger imidlertid av verneforskriften for Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene og Frafjordheiene landskapsvernområde pkt 5.3 og 5.4 at det er visse unntak fra dette, blant annet kan det etter søknad gis tillatelse til nødvendig transport av materialer og utstyr til hytter. I tillegg følger det av verneforskriften pkt VI at det kan gjøres unntak fra verneforskriftene i spesielle tilfeller så lenge det ikke strider mot verneformålet. Det følger av naturmangfoldloven § 77 at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 avløser tilsvarende bestemmelser i eldre verneforskrifter.

Bestemmelsen fastsetter at forvaltningsmyndigheten *kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig*. Klima- og miljødepartementet viser til at det ikke er nok at begge vilkårene er oppfylt, ettersom ingen har noe ubetinget krav på dispensasjon.

Verneområdestyret har i sin behandling av saken lagt vekt på at selv om to turer isolert sett ikke vil være i strid med verneformålet eller kunne påvirke verneverdiene nevneverdig, så vil det med åpning for transport til denne type formål kunne bli en omfattende økning i antall søknader om motorferdsel. Dette fordi DNT, Statskog og andre har hytter i områdene. Styret vurderer at søkers behov for persontransport som følge av høy alder eller dårlig helse ikke skiller seg fra andre søknader, og at saken ikke faller inn under § 48.

Departementet er enig i denne vurderingen. Det er en generell målsetning om å redusere motorferdselen i landskapsvernområdet mest mulig. I følge forvaltningsplanen skal det ikke åpnes for persontransport, ettersom dette kan medføre at formålet med vernet kan uthules og føre til svært ulik praksis innenfor verneområdet. Det vil likevel kunne åpnes for at funksjonshemmede i visse tilfeller kan gis dispensasjon. Klima- og miljødepartementet mener det foreliggende tilfelle ikke kan sies å være av en slik art. Dersom det ble åpnet for at folk i høy alder med sviktende helse skal kunne få dispensasjon, ville formålet med vernet blitt uthullet og man ville fått mange søknader om motorferdsel.

Departementet vil avslutningsvis bemerke at saken klager henviser til fra Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre gjaldt en søker med funksjonshemming, som i tillegg hadde en spesielt nær tilknytning til en hytte, og at den således ikke har relevans for denne saken.

Klagen tas således ikke til følge.

Vedtak

Verneområdestyrets vedtak stadfestes. Klagen tas ikke til følge.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Martine Løvold
seniorrådgiver

Kopi:

Miljødirektoratet, PB 5672 Sluppen, 7485 Trondheim

Tenden advokatfirma, Thor Dahls gt 1-5, 3201 Sandefjord

Verneområdestyret for Setesdal-Vesthei og Ryfylkeheiene

Øvrige nasjonalparkstyrer